

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Exempla, In Septem Capitalivm Vitiorm Detestationem,
Per Qvadragesimam, An. 1646. narrata**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1649

§. 2. Iuuenis oculorum lasciuia & vicinia virginis seductus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49161)

II.
IUVENIS
OCVLO-
RVM LAS-
CIVIA, ET
VICINIA
VIRGINIS
SEDUCTVS

Tempore Honorij III. Pontificis, Anno Christi 1222. scripsit egregiè doctus, & insignitè pius ordinis Cisterciensis religiosus, in monasterio Heisterbachensi, Cæsarius dictus illustrium miraculorum & historiarum libros XII. in quorum lib. 2. cap. 25. testatur, Wormatiæ, Iudæum habitasse, cui filia erat, eximiè formosa. Sed quia forma non solum fragile, verum etiam periculosum esse bonum solet, etiam hîc naufragij causa fuit. In vicina, immo contigua domo, degebat iuuenis clericus, humanis, quàm diuinis rebus magis addictus, Abronis vitam degens; cuius præcipua occupatio erat, in lecto, & fenestra iacere, luxuria diffluere, delicatè ac molliter viuere, Oscè, non Latinè loqui, arbitrari formas. Neque enim, vt Iob olim, *pepigerat fœdus cum oculis suis*. Neque illud menti infixerat: *Virginem ne conspicias, ne fortè scandalizeris in decore illius*. Inter primas igitur curas illi erat, spectare & spectari. Verè Plato, *amoris principium* scripsit, *esse oculos*: & rectè Musæus oculos *quasdam velut cordis ansas* esse aiebat, *quibus caperetur*. Hinc & alius dixit Poëta: *Si nescis, oculi sunt in amore ducti*. Multi bibendo, plures videndo hauriunt venenum.

Iob. 31. 1.

Eccli. 9. 5.

Plato dialog. de Amore.
 Musæus in Leandro.

nenum. Quod & huic iuueni contigit. Emif-
fitijs oculis virus traxit; vt dicere posset :

*Vt vidi? ut perij! ut me malus abstulit
error?*

Virgil.
Ecl. 8.

& illud: *Oculus meus depraedatus est animam
meam, in cunctis filiabus urbis mee.* Qua via
plurimi incipiunt perire. In obuios & ob-
uias obtutum figunt, neque vllam sinunt for-
mam prætere, cuius non sumantur cupidi-
tate; toties attoniti, quoties rapti; quasi Me-
dusam aspexissent. *Lascini aspectus*, inquit
Clemens Alexandrinus, & *versatilibus*, &
*tanquam conniventibus oculis intueri, nihil est
aliud, quam oculis mæchari, cum per eos cupi-
ditas ineat, prima pugna preludia.* Tales ocu-
los S. Basilus, *libidinis pronubos, ac quasi le-
nas* vocat, S. Petrus, *plenos adulterij.* De lon-
*ge vidit David illam, in qua captus est; mulier
longè, libido prope,* ait S. Augustinus. Nec
quidquam est castitati magis perniciosum,
quàm cum Isæo illo Assyrio sic *oculis laborare.*
Iuuenis igitur iste in nullam vel frequentius,
vel libentius oculos impegit, quàm quæ &
vicinissima erat, & speciosissima. O occasio,
quot fures facis? Nemo, præter cynigeros
magicis artibus vtentes, ignem accendit in
stabulo aridis straminibus pleno. Soli isti ni-

Thren.
3. 51.

Clemens
Alex. l. 6.
Strom.
cap. 1.

S. Basil:
lib de ve-
ra virgin.
2. Petr. 2.
14 S. Au-
gustin. in
Psal. 50.

gri erroneas modum nôrunt, quo flamma innoxia, & stipulas & stuppam lambat. At nos audaculi mortales, sine vlla vel arte, vel virtute, stramen & ignem iungimus, & incendium non formidamus? Si, in vicinia esse Sirenum, nocet, quid fiet si ad illas prorsus adnauigamus? si in eadem, cum Circe, domo habitamus? *Quid tibi necesse est,* ait S. Hieronymus, *in ea versari domo, in qua necesse habes quotidie aut perire, aut vincere? quis vnquam mortalium iuxta viperam securos somnos capit? quæ etsi non percutiat, certè sollicitat. Securius est, perire non posse, quàm iuxta periculum non perissey. Immodò perissey. Quod iuuenis iste probè expertus est. Sed & Iudæi filia sensit. Vt enim clerico puellæ forma, ita puellæ placuit Clerici pecunia, & magis etiam dona. Ergo vbi animaduertit, se cum cura aspici, tantò lentiùs clerici ædes transiit, vt tantò diutiùs aspiceretur. Summoperè enim sibi plaudunt fæminæ, si vident, se alijs placere; & placere autumant, si intelligant, oculos à se non auerti. Ægrè siquidem, quæ deformia sunt, aspiciuntur: vti & pulchra visum inuitant atque irretiunt. Nam, vt S. Ambrosius ait, *teritur officijs pudor, audacia emicat, risus obrepit, modestia soluitur, dum urbanitas affecta-**

S. Hieronymus ep. 47. ad matrem viduam & eius filiam.

S. Ambr. lib. de virgin.

affectatur. Neque ista pro exiguis habenda sunt. Non enim hîc valet illud dicentis, *mel summo digito, non caua manu gustandum esse.* Ionathæ quantum periculû creauit, vel summitate virgæ id attigisse? ex vna scintilla, quanta sæpe incendia extiterunt? Quid non effecit in puella officiosa clerici huius vrbantitas? Quia enim facilè vicissim probamus eos, à quibus probamur, & pronum est hominibus amantes redamare, coepit formosula illa Iudæi filia & ipsa pecuniosum præsertim iuuenem Clericum curiosiùs obseruare.

Philostr.
in Soph.

*Nil non permittit mulier sibi, turpe putat
nil,*

Iuuenal.
sat. 6.

*Cùm virides gemmas collo circumdedit, &
cùm
Auribus extensis magnos committit elen-
chos.*

Fecit itaque quod Salomon in procaci muliere descripsit; nam postquã & ipsa totos dies, velut illex auis ad fenestram sedit, cantuque se adesse monuit; præsertim autem postquam tempus exeuntis & redeuntis, vel è schola, vel ex Ecclesia iuuenis Clerici exactè nouit, omni vigile diligentius excubuit, ne eum negligeret præterredientem, & pileum illicem deponentem; quem & vicissim blando risu

rifu nutuque de fenestrâ resalutavit; beatam se iudicans, si eius se aspectu solari potuisset. Vetus verbum est, *ultronea merx foetet*, & quæ corrumpi incipiunt venum exponuntur. Machæropeus, qui domi habet gladios & pugiones inauratos, ante tabernam exponit enses & ferramenta rubiginosa. Ita castæ & bonæ indolis virgines domi clauduntur, effætæ, & de quarum nuptijs desperatur, in fenestris, & ianuis, & plateis identidem conspiciuntur oculis prostitutæ; &, ni fallor, hinc inhonestæ etiam *prostibula* appellantur, quia ante *stabula*, quæstus causa, prostabant olim, nunc ante stabula & ostia quævis. Hinc nemo quærat, cur Hebræa puella non manserit casta.

Propert.
l. 3. eleg.
ii.

*Certa quidem tantis causa est manifesta
ruinis,*

Luxuria nimium libera facta via est.

Dabat ipsa vicinia ius iuveni, ut Iudæum subinde inuideret, & cum eo se negotium habere fingeret, vel ludens potitaret. Quanquam non tam pater illi, quàm filia cordi erat, quando domum illam intrauit. *Nempe pater titulus, filia causa fuit.* Libentiùs autem ædes illas subibat, quando parentes ex negotio abesse cognorat. Ea ars erat, ut patrem
quæ-

quæreret, quando volebat filiam reperire.
Et volabant nonnunquam vltro citroque
schedæ litteræque, quæ absentiam illam vel
indagarent, vel proderent. Hoc est, quod
Salomon cauere iussit, in illa muliere, à se de-
scripta, cum dixit: *Prudentiam voca amicam*
tuam, ut custodiat te à muliere extranea, & ab
aliena, quæ verba sua dulcia facit. De fenestra
enim domus mee, per cancellos prospexi, & vi-
deo paruulos, considero vecordem iuuenem, qui
transit per plateam, iuxta angulum, & prope
viam domus illius, graditur in obscuro, adue-
sperascente die, in noctis tenebris & caligine.
Et ecce occurrit illi mulier ornatu meretricio,
preparata ad capiendas animas: garrula & vaga,
quietis impatiens, nec valens in domo consistere
pedibus suis, nunc foris, nunc in plateis, nunc
iuxta angulos insidians. Apprehensumq; deoscu-
latur iuuenē, & procaci vultu blanditur, dicens:
Victimas pro salute voui, hodie reddidi vota mea.
Idcirco egressa sum in occursum tuum, desiderans
te videre, & reperi. Intexui funibus lectulum
meum, stravi tapetibus pictis ex Ægypto: asper-
si cubile meum myrrha, & aloë, & cinnamomo.
Veni inebriemur vberibus, fruamur cupitis am-
plexibus, donec illucescat dies. non est enim vir in
domo sua; abiit via longissima. sacculum pecunie
secum

Prou. 7. 4.

secum tulit: in die plenæ luna reuersurus est in domum suam. Irretiuit eum multis sermonibus, & blanditijs labiorum protraxit illum. Statim eam sequitur quasi bō ductus ad victimam, & quasi agnus lasciuens, & ignorans, quod ad vincula stultus trahatur, donec transfigat sagitta iecur eius: velut si auis festinat ad laqueum, & nescit, quod de periculo animæ illius agitur. Eleganter S. Hieronymus ait: Cane, ne domo exeat, & velis videre filias regionis alienæ; quamuis fratres habeas Patriarchas, & Israel parente lateris. Dina egressa corrumpitur. Nolo te sponsum querere per plateas. Sponsus in plateis non potest inueniri.

S. Hieronymus ep. 22. ad Eustoch.

III.
OCVLO-
RVM CV-
STODIA
QVAM NE-
CESSA-
RIA?

S. Greg. 12. Moral. c. 2.

Ierem. 9. 21.

Videte hîc, quantum noceat, quod vos, ô iuuenes, parui facitis, quod exiguum esse existimatis, quod apud vos quotidianum est. Maximi sæpe exitij principium est, oculos incautè aperuisse, & vidisse. Rariùs Basilisci, quàm eiusmodi Medusæ occurrentes nocuerunt. Cum sit inuisibilis anima, ait S. Gregorius, nequaquam corporearum rerum detestatione tangitur, sed per quinque corporis sensus, quasi per fenestras interiora respiciens concupiscit. Hinc etenim Ieremias ait: Ascendit mors per fenestras nostras, ingressa est domos nostras. Mors quippe per fenestras ascendit, & domum ingredi-